

ukrayini-zafiksuvali-ponad-200-tisyach-zvernen-pro-domashnye-nasilstvo-u-2020-roci

2. Bourdieu, P. and Wacquant, L. An invitation to reflexive sociology. Cambridge: Polity. 1992. с. 167-174. / Пер. з фр. Анастасія Рябчук. URL: <https://commons.com.ua/uk/choloviche-dominuvannya/>

3. *Кауфман М.* Конструювання маскулінності та триада чоловічого насильства / Пер. Наталії Сліпенко // Гендер в деталях. 2016. URL: <https://genderindetail.org.ua/season-topic/genderne-nasilstvo/triada-cholovichogo-nasilstva-134030.html>

4. Реагування поліцейського на випадки домашнього насильства в умовах воєнного стану: метод. реком. / В.Л. Костюк, Н.В. Федоровська, Н.Г. Павленко, Д.М. Тичина. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2023. 74 с.

5. Чоловіки й насильство: Amnesty International презентувала нове соціологічне опитування (30.06.2021). URL: <https://www.amnesty.org.ua/choloviky-j-nasylstvo-amnesty-international-prezentovala-nove-socziologichne-opytuvannya/>

Альона ШВЕД,
здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
навчально-наукового інституту № 3
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник:
кандидат юридичних наук,
старший науковий співробітник
наукової лабораторії з проблем превентивної
діяльності та запобігання корупції ННІ №3
Національної академії внутрішніх справ
Вікторія ЛИТВИН

СИСТЕМА ЗАПОБІГАННЯ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ В ЗАРУБІЖНИХ ДЕРЖАВАХ

Як ми знаємо, домашнє насильство є досить серйозною проблемою, яка існує в усьому світі. Воно може мати фізичні, психологічні, сексуальні та економічні наслідки для потерпілих осіб. Щодо тлумачення поняття «домашнє насильство» - це протиправні дія або бездіяльність (а також погрози їх вчинення) у формі фізичного, сексуального, психологічного, економічного насильства, що вчиняються у визначеному колі осіб, незалежно від місця їх проживання. Це не лише завдані побої, які уявляють собі більшість населення. Насправді ж воно включає десятки форм насильницької

поведінки. Але у всіх цих різновидів є спільні ознаки: відсутність поваги до іншої особи, прагнення влади та контролю над ним або нею, керування його або її рішеннями та діями.

Зарубіжні країни мають значний досвід у запобіганні домашньому насильству. Вони розробили комплексні системи, які включають законодавчі, правоохоронні, соціальні та освітні заходи. Наприклад у деяких країнах кримінальне законодавство розглядає домашнє насильство як злочин, пов'язаний із сім'єю. До того ж, з метою подолання проблеми насильства в сім'ї у Польщі був ухвалений Закон «Про боротьбу з домашнім насильством». Він передбачає запровадження нових заходів покарання до осіб, які вчиняють насильство, а також прискорює процес захисту потерпілих від домашнього насильства. Зокрема, цей закон передбачає, що особу, яка вчинила насильство в сім'ї, можуть зобов'язати покинути спільно займану квартиру і заборонити наближатися до неї на певну кількість метрів. Правом негайного прийняття такого рішення наділена поліція. Наказ поліції дійсний максимум 14 днів, але суд може продовжити цей термін на прохання потерпілих [4].

Варто зазначити, що більшість законів зарубіжних країн карають фізичне або психологічне жорстоке поводження з подружжям, неповнолітньою особою або особою з інвалідністю (наприклад, Португалія) чи карають легкі тілесні та тяжкі тілесні ушкодження (наприклад, Боснія і Герцеговина), адже вони прагнуть не допускати виправдання домашнього насильства, навіть якщо воно відбувається в сімейному контексті [4].

Варто зазначити, що ефективна практика щодо протидії домашньому насильству склалася і в Сполучених Штатах Америки. Так як за будь-яким зверненням до служби порятунку «911» незалежно від характеру розголошення інформації (навіть за її відсутності від жертви – іноді достатньо крикнути у телефонну трубку), поліція відреагує негайно. Тому поліція завжди дуже серйозно ставиться до таких викликів і максимально сконцентровані з позиції можливого застосування примусових заходів до правопорушника: від фізичної сили та спеціальних засобів та до застосування вогнепальної зброї. По прибуттю поліцейські завжди здійснюють візуальний огляд потерпілого на наявність ознак фізичного насильства та огляд приміщення на предмет виявлення можливих фактів протиправної поведінки. Навіть якщо потенційна жертва не звернеться зі скаргою, поліцейські одразу ж затримують порушника та передадуть територіальному відділу поліції, щойно виникнуть підстави для затримання. При цьому впродовж доби щодо нього порушується

справа в суді, де незалежно від думки жертви особистість правопорушника розглядається судовою системою штату. Зазвичай, якщо людина помічена вперше в акті домашнього насильства, то вона зобов'язана пройти 26 сеансів терапії впродовж півроку (одну годину на тиждень з яких кривдник зобов'язаний відвідувати груповий семінар). На семінарі одночасно присутні не більше 12 осіб. Спеціально навчені терапевти проводять тренінги, які не висміюють або карають, а здійснюють виховний вплив на правопорушника [4].

Серед зарубіжних держав вирізнялась Австрія, парламентом якої у 1996 році було прийнято Акт «Про захист від насильства в сім'ї». Цей нормативно-правовий акт надає право потерпілому на захист від кривдника у його/її життєвому середовищі і в соціальному оточенні, надаючи поліції повноваження виселяти правопорушників і накладати заборонні ордери. Наприклад, якщо правопорушник погрожує або завдає шкоди особі, яка проживає в тому ж приміщенні, поліція має право виселити правопорушника зі спільного житла та заборонити йому повертатися, не зважаючи на те, що він може бути власником квартири чи будинку. Правопорушник зобов'язаний відати ключі від приміщення поліцейському, якщо він хоче забрати свої речі, то необхідно завчасно попередити постраждалу особу про свій прихід. Протягом цього часу суд повинен ухвалити рішення, може накладти тимчасову судову заборону, яка чинна упродовж 3 місяців. Бувають випадки, коли потерпіла особа подала на розлучення, то заборона може бути продовжена до розлучення. Попри те, що кривднику заборонили заходити до свого помешкання, йому можуть не дозволити з'являтися біля будинку та в інших визначених місцях, де він може зустрітися з постраждалою особою. Постраждала особа може подати заяву на штраф, якщо кривдник порушує наказ суду [5].

Отже, розглянувши, заходи протидії домашньому насильству в зарубіжних країнах, ми можемо зробити висновок, що правоохоронні органи відіграють важливу роль у запобіганні та протидії домашньому насильству. Вони відповідають за розслідування випадків насильства, притягнення кривдників до відповідальності та захист потерпілих осіб. У більшості зарубіжних країн існують спеціальні підрозділи поліції, які займаються питаннями домашнього насильства. Ці підрозділи мають відповідну підготовку та оснащення для того, щоб ефективно реагувати на випадки насильства. Системи запобігання домашньому насильству в зарубіжних країнах показали свою ефективність. Вони допомогли зменшити рівень насильства в сім'ї та захистити права потерпілих осіб. Але нажаль ця проблема залишається актуальною та вимагає подальших зусиль, саме тому необхідно продовжувати

розвивати системи запобігання домашньому насильству, вдосконалювати законодавство та підвищувати обізнаність суспільства щодо цієї проблеми.

Список використаних джерел

1. Конституція України від 28.06.1996. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>
2. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#n3411>
3. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України від 7 грудня 2017 р. № 2229-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text>
4. Продан Т.В. Протидія домашньому насильству: досвід зарубіжних країн. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 8/2021. С. 296-298. URL: http://www.lsej.org.ua/8_2021/69.pdf. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2021-8/67>
5. Дмитрашук О.С. Зарубіжний досвід запобігання домашньому насильству. *Кримінальний процес та криміналістика. Юридична наука*. № 1(103)/2020. С. 284-292. URL: <https://journal-nam.com.ua/index.php/journal/article/download/36/34>. URL: 10.32844/2222-5374-2020-103-1.34

Владислава ЮХИМЧУК,

здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
навчально-наукового інституту № 1
Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник:

кандидат юридичних наук,
старший науковий співробітник,
старший науковий співробітник наукової
лабораторії з проблем протидії злочинності навчально-
наукового інституту № 1

Національної академії внутрішніх справ,

Валентина КРИЖНА

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ АКТИ З ЗАПОБІГАННЯ НАСИЛЬСТВУ СТОСОВНО ЖІНОК ТА ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ

Насильство стосовно жінок та домашнє насильство – це порушення прав людини, яке походить із нерівності між чоловіками й жінками та гендерної дискримінації. Проблема домашнього насильства актуальна для всіх країн та суспільств без винятку. Ефективність реагування на випадки домашнього насильства значною мірою